

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

การศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคน เพราะการศึกษาคือกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ เจริญงอกงามด้วยภูมิปัญญา มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุขภาพอนามัยตามศักยภาพที่ควรจะเป็น การศึกษาช่วยให้บุคคลรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้ทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพได้ตามอัธยาศัย สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะสถาบันการศึกษา จึงจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้ตรงตามความต้องการของประเทศ ซึ่งสถาบันการศึกษาต้องมีการติดตามและประเมินผลตรวจสอบผลผลิตที่ได้ว่ามีคุณภาพตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร ข้อมูลที่ได้จากการติดตามจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการนำไปปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ดีขึ้น การพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพต้องมีการประเมินอยู่ตลอดเวลา เพราะผลของการประเมินจะเป็นข้อมูลบ่งชี้ว่าการจัดการศึกษามีจุดด้อยในส่วนใดบ้าง มีส่วนใดที่ต้องทำการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการพัฒนาการศึกษาที่ดีนั้นจำเป็นมีการพัฒนาคนควบคู่กันไปด้วย เพราะการพัฒนา “คน” และ “คุณภาพของคน” จะเป็นตัวชี้ให้เห็นผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ซึ่งการศึกษาก็เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคน การจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจึงถือเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษา

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นคณะที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถด้านวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยในแต่ละภาควิชาเปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประกอบด้วย สาขาวิชาเคมี สาขาวิชาชีววิทยาประยุกต์ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ประกอบด้วย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา สาขาวิชาสุขศึกษา สาขาวิชาสิ่งทอ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาสถิติประยุกต์ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนตลอดจนประกอบอาชีพอิสระได้ การติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการสำหรับการผลิตบัณฑิต ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการ

เรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวางแผนในการผลิตบัณฑิต เป็นต้น ที่เป็นปัจจัยในการช่วยให้ได้บัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสิทธิภาพ และมีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนคุณลักษณะที่ดีอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งบัณฑิตที่สมบูรณ์ออกไปรับใช้ประเทศชาติต่อไป ดังนั้นเพื่อการติดตามผลและเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของบัณฑิตภาวการณ์มีงานทำ ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ความต้องการในการศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตลอดจนคุณลักษณะของบัณฑิตการนำความรู้ ความสามารถไปใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต เพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาและจัดกระบวนการเรียนการสอนของคณะวิทยาศาสตร์ ประกอบกับเพื่อเป็นการสนองนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะที่ต้องการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ คุณภาพตามมาตรฐานสากล ผู้วิจัยจึงจัดทำโครงการติดตามผลการสำเร็จการศึกษาและภาวการณ์มีงานทำของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2553 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

เพื่อติดตามผลการสำเร็จการศึกษาและภาวการณ์มีงานทำของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2553 ใน 5 ด้าน ดังนี้ สถานภาพของบัณฑิต ภาวการณ์มีงานทำสำหรับผู้ที่มีงานทำแล้ว ภาวการณ์มีงานทำสำหรับผู้ที่ยังไม่มีงานทำ การศึกษาต่อ และความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์ในทัศนะของบัณฑิตเอง

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการติดตามผลการสำเร็จการศึกษาและภาวการณ์มีงานทำของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้คือ

1.3.1. ศึกษาจากบัณฑิตระดับปริญญาตรี ทั้งภาคปกติ และภาคพิเศษ หรือภาคศ.บป คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2553 (ภาคเรียนที่ 2/2552, 3/2552 และ 1/2553) จำนวน 345 คน

1.3.2. ประเด็นที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. สถานภาพของบัณฑิต
2. ภาวการณ์มีงานทำสำหรับผู้ที่มีงานทำแล้ว
3. ภาวการณ์มีงานทำสำหรับผู้ที่ยังไม่มีงานทำ
4. ข้อมูลการศึกษาต่อ
5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์

1.4 นิยามศัพท์

1.4.1 การติดตาม หมายถึง การศึกษาความก้าวหน้าของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ทุกสาขาวิชา ทั้งภาคปกติ และภาคพิเศษ หรือภาคศ.บป จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.4.2 บัณฑิต หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ทั้งภาคปกติ และภาคพิเศษ หรือภาคศ.บป จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2553

1.4.3 ภาพการดำเนินงานทำ หมายถึง สถานภาพในการประกอบอาชีพของบัณฑิต ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้มีงานทำแล้ว และกลุ่มผู้ที่ยังไม่ได้ทำงาน

1.4.4 บัณฑิตที่มีงานทำแล้ว หมายถึง การทำกิจกรรมใด ๆ ที่ได้ผลตอบแทนจากหน่วยงานที่ทำและ/หรือจากผลของกิจกรรม ทั้งในประเภทงานประจำ งานอิสระ และประกอบธุรกิจส่วนตัว

1.4.5 บัณฑิตที่ยังไม่ได้ทำงาน หมายถึง การไม่ได้ทำงานในกิจการใดกิจการหนึ่งที่ให้ผลตอบแทน

1.4.6 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง คุณธรรมและความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์กับตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้รู้ถึงภาพการทำงานของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์

1.5.2 ทำให้รู้ถึงลักษณะอาชีพ รายได้ และทัศนคติต่องานที่ทำของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์

1.5.3 ทำให้รู้ถึงปัญหา และสาเหตุของผู้สำเร็จการศึกษาที่ยังไม่ได้งานทำ

1.5.4 ทำให้รู้ถึงข้อมูลในการศึกษาต่อของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์

1.5.5 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตในทัศนะของบัณฑิตเอง

1.5.6 ได้สารสนเทศที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการวางแผนการผลิตบัณฑิต

การพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาต่างๆ ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์